

Stanisław Świrko

VI Międzynarodowy Kongres Sławistów w Pradze

Biuletyn Polonistyczny 11/33, 141-145

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

IV. RÓŻNE

1. VI MIĘDZYNARODOWY KONGRES SŁAWISTÓW W PRADZE

/Sprawozdanie z obrad Sekcji Folklorystycznej/

W dniach 7-13 sierpnia 1968 r. obradował w Pradze VI Międzynarodowy Kongres Sławistów - ogromny, bo przeszło 1800 uczestników liczący, parlament światowego sławianoznawstwa.

Gospodarze nadali imprezie najwyższą rangę naukową. Honorowy patronat nad Kongresem objęli: prezydent Czechosłowacji Ludwik Svoboda, przewodniczący Czeskiej Akademii Nauk prof. dr F.Šorm, minister spraw zagranicznych prof. dr I.Hájek, minister szkolnictwa prof. dr V.Kadlec, rektor Uniwersytetu Karola prof. dr O.Starý, przedstawiciel Pragi- L.Černy, oraz prezes Związku Pisarzy Czechosłowackich prof. dr E.Goldstücker.

Międzynarodowy Komitet Kongresu reprezentowali przedstawiciele 23 krajów, w tym Polskę - prof. dr Witold Doroszewski /prof. dr Julian Krzyżanowski, powołany również do Komitetu, w Kongresie nie mógł uczestniczyć/.

W prezydium Międzynarodowego Kongresu Sławistów zasiedli profesorowie: B.Havránek jako przewodniczący /Czechosłowacja/, R.Auty /Anglia/, J.Badalić /Jugosławia/, J.Dolanský /Czechosłowacja/, W.Doroszewski /Polska/, R.Jakobson /USA/, W.W.Winogradow /ZSRR/.

Obrady toczyły się równolegle w pięciu sekcjach: I - Językoznawczej, II - Literaturoznawczej, III - Literacko-Lingwistycznej, IV - Folklorystycznej i V - Historycznej. Z sekcjami współpracowały ściśle powołane wcześniej międzynarodowe komisje naukowe do opracowania podstawowych problemów naukowych oraz przygotowania odpowiednich wniosków do realizacji na przyszłość. Było ich w sumie 16:

1. Bibliografia lingwistyczna - przewodniczący F. Sławski
2. Bibliografia historycznoliteracka - F. Borov
3. Terminologia lingwistyczna - A. V. Isačenko
4. Terminologia literaturoznawcza - J. Krzyżanowski
5. Słownik języka cerkiewno-słowiańskiego - J. Kurz
6. Atlas języków słowiańskich - R. I. Awanesow
7. Dzieje slawistyki - R. Jagoditsch
8. Edycja i tekstologia - K. Górski
9. Onomastyka słowiańska - W. Taszycki
10. Poetyka i stylistyka - W. W. Winogradow
11. Gramatyka języków słowiańskich - B. Havránek
12. Fonetyka i fonologia - S. Stojkov
13. Transkrypcja - J. Hamm
14. O związkach bałto-słowiańskich - K. Korsakas
15. Foklor słowiański - K. Horálek
16. Zabytki muzyki starosłowiańskiej - E. Koschmieder

W Kongresie uczestniczyłem na zaproszenie Instytutu Etnografii i Fokloru ČSAV, z konkretnym celem udziału w obradach Sekcji Foklorystycznej oraz przygotowania obszernego sprawozdania z jej działalności dla "Literatury Ludowej".

Pierwszy dzień zajęć Sekcji Foklorystycznej poświęcony był ludowej balladzie słowiańskiej. Obradom przewodniczył senior folklorystyki czeskiej, prof. dr J. Horák, który wygłosił prelekcję pt.: "Interetnické látky v slovanských balladach". Następne referaty przedstawili:

M. Braun /NRF/: Methodisches zum problem der Volksballade; W. E. Harkins /USA/: Russian and Czech folk ballads: a generic comparison; M. Sertić /Jugosławia/: Geneza ballade u narodnaji pisanaj knjizewnosti; O. Sirovátka /Czechosłowacja/: K poměru české a neměcké lidove balady.

Po referatach rozwinęła się ożywiona dyskusja wokół problemów genezy i pokrewieństwa ludowych ballad słowiańskich.

Przedpołudnie dnia następnego poświęcone było problematyce gatunków w folklorze słowiańskim oraz sprawom związanym z klasyfikacją i katalogizacją. Wygłoszono następujące referaty: O. Zilynskyj /Czechosłowacja/: Problemy historické klasifikace slovanského písňového folklóru; A. I. Dej, S. I. Grica /ZSRR/:

Principy žanrowej sistemizacii i nauczno go izdanija ukrain- skogo słowiesno-muzykalno go tworczestwa na sowremienno m eta- pie; C.Havliková /Czechosłowacja/: Katalogizace textowých va- riant lyrických lidowých písní; O.Mladenowić /Jugosławia/: Orske /igračke/ pesme i njihovo mesto u sistemizacii srps- kohrvatskich narodnih pesama; V.Je.Gusiev /ZSRR/: Widy sow- riemiennogo folkłora słowianskich narodow; K.Horálek /Czecho- słowacja/: Antické tradice v jihoslawanské lidové poezii; J.Jech /Czechosłowacja/: K otázce slawanské redakce pohádko- wych lálek.

Głos zabierali ponadto:

I.Klage /NRD/ - na temat rosyjskich czastuszek z lat 1945- 1964; M.Matičeto v i V.Vodušek /Jugosławia/ - o floklorze sło- wiańskim we Włoszech; I.I.Zemcowskij /ZSRR/ - o powszechności słowiańskiego folkloru muzycznego. O współczesnym stanie pa- remiografii i paremiologii polskiej mówił obszernie Stanisław Świrko /Polska/. Był to jedyny w obradach Sekcji głos na te- mat folkloru polskiego.

Popołudniowe spotkanie dotyczyło tzw. twórczości półludo- wej, stojącej na pograniczu folkloru, a więc literatury jar- marcznej i różnego rodzaju popularnych książek dla ludu. Te- matyce tej poświęcone były referaty: P.G. Bogatyriew /ZSSR/: Chudożestwiennye sredstva w jumoristiczeskom jarmarcznom fol- kłore; I.C.Chitimia /Rumunia/: "Narodnyje romany" w slowian- skich i rumyńskich literaturach, ich literaturnonacjonalnaja funkcja i mieždunarodnoje znaczenie; W.G.Bazanow/ZSSR/: Prob- lema "literaturnogo folkłora" w ruskom rewolucjonnom dwiženii XIX wieka. Problematyka piśmiennictwa ludowego znalazła rów- nież wyraz w referatach R.Pešic /Jugosławia/ i P.Oltenau /Ru- munia/.

Piątek 9 sierpnia był bodajże najpracowitszym dniem Sek- cji. Obrady rozpoczęły się seria referatów o różnorodnej tre- ści: K.Panušliski /Jugosławia/: Sowremenata sostojba na ma- kedonskata epeka tradicija; V.Gašpariková /Czechosłowacja/: Slovenská ludová rozprávka z etnického a interetnického hlá- diska; E.W.Pomerancewa /ZSRR/: Žanrowyje osobiennosti ruskich byliczek. W pozostałych dwóch referatach S.A. Makaszin /ZSSR/ mówił o nowych materiałach archiwum P.W. Kirejewskiego, a

N.N.Weleckaja /ZSSR/ - o niektórych zjawiskach językowych z zakresu rytualnej obrzędowości pogrzebowej.

Dalsze obrady poświęcone były głównie ludowej epice słowiańskiej. Najwięcej do powiedzenia na ten temat mieli slawiści Związku Radzieckiego i Jugosławii. Najlepiej zilustruje to zestaw wygłoszonych referatów: B.N.Putiłow /ZSSR/: Problemy žanrowej tipologii i sjužetnych swjazej w russkom i južnosławianskom eposie; B.Meriggi /Włochy/: Obecněslovanské prvky v slovanské lidove epice; M.Pop /Rumunia/: "Locī communes" w gieroiczeskoj južnosławianskoj i rumynskoj epike; T. Čubelić /Jugosławia/: O komparativnim proučavanjima slavenskog eposa; N.I.Krawcow /ZSRR/: Južnosławianskij epos; W.M. Gacak /ZSSR/: Gieroiczeskij epos i problema bałkanskoj obszcznosti; S. Romanska, St. Stojkova, R. Angelova, T. Živkov /Bułgaria/: Geneticzni wržki i tipologiczni schodstva na bġgarskija geroiczen epos s srbochrvatskite junaszki pesni i c ruskite bili ni; W.A.Juzwienko, S.N.Szumada, M.M.Hadaġ, W.N.Skripka /ZSSR/: Istoriko-tipologiczeskije i geneticzeskije swjazi w epiczeskom piesennom tworczešstwie Sławjan /XVII-XIX w./; Ch. Hyart /Belgia/: Analogies de presentation du récit dans les "Pjesme" yougoslaves et les chansons de geste français; W.D.Kuźmina /ZSSR/: Woprosy sravnitielno-istoriczeskogo izuczenija sjužeta w wostocznošsławianskoj i južnosławianskoj literaturnoj i ustnoj tradiciji; K.P.Kabasznikow /ZSSR/: Biełoruskaja skazka w skazocznom eposie Sławjan; W.K.Sokołowa /ZSSR/: O niekatorych tipach istoriczeskich predanij. /K problemie ich žanrowogo swojeobrazija/; K.W.Czistow /ZSSR/: O sjužetnom sostawie russkich narodnych predanij i legend /metodologiczeskije woprosy/; M.Bošković-Stulli /Jugosławia/: Neuskładenost pojmovā narodna predaja - Volkssage u podjelama vrsta folklorne proze; D.Mirković /Jugosławia/: Slovačke narodne pesme s istorijskom tematikom u poredenju sa srpskohrvatskom narodnom poezijom; S.Nazečić /Jugosławia/: Problemy dehistorizacije ličnosti i dogadjaja u procesu stvaranja narodne epske pjesme.

Ten bogaty zestaw referatów o ludowej epice słowiańskiej, poszerzony jeszcze ogólną dyskusją, zamknął trzydniowe obrady Sekcji Folklorystycznej.

Po obradach organizowane były przez Gospodarzy Kongresu imprezy turystyczne oraz artystyczne, jak zwiedzenie Pragi, muzeów, wystawy iluminowanych rękopisów i in. W sobotę, 10 sierpnia wieczorem uczestnicy Kongresu wzięli udział w koncercie czeskiej muzyki barokowej w zabytkowym kościele św. Mikołaja, a w niedzielę - w całodziennym wycieczce statkami po Wełtawie.

12 sierpnia, na zaproszenie Dyrekcji Instytutu Folkloru i Etnografii ČSAV, brałem udział w wycieczce etnograficznej do północnych Czech, w czasie której zwiedziliśmy m.in. galerię malarstwa i rzeźby średniowiecznej w starym zamku Kost, historyczne miasto Ličín oraz leżące w pobliżu "kamienne miasto" tzw. Prachovské Skály, które stały się źródłem wielu wątków folklorystycznych.

Wtorek, 13 sierpnia był dniem uroczystego zamknięcia obrad Kongresu. Wówczas to uczestniczy - Witold Doroszewski, Vladimir Georgiev, Roman Jakobson i Wiktor M.F. Żirmunski, otrzymali tytuły doktora honoris causa Uniwersytetu Karola w Pradze.

Tego samego dnia o godz. 16,30 uczestnicy Kongresu zebraли się w sali Smetany na Placu Republiki, gdzie nastąpiło uroczyste pożegnanie, połączone z rozdaniem pamiątkowych odznaczeń najwybitniejszym uczonym. Na miejsce przyszłego, VII Kongresu Sławistów, wybrano Warszawę, a na przewodniczącego - prof. dra W. Doroszewskiego.

dr Stanisław Świrko
Instytut Badań Literackich

2. SPRAWOZDANIE Z TRZECIEGO MIĘDZYNARODOWEGO SYMPOZJUM SEMIOTYCZNEGO

/Warszawa, 25 VIII - 1 IX 1968 r./^x

W dniach od 25 sierpnia do 1 września 1968 r. odbyło się w Warszawie trzecie Międzynarodowe Sympozjum poświęcone za-

^x Pełne sprawozdanie z Sympozjum ukaże się w najbliższym numerze "Nauki Polskiej".